1.2. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА

КОМПОНЕНТИ ФОРМУЛЮВАННЯ ЗАПИТАНЬ ПОРІВНЯННЯ: ЗБІРНИК СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАПИТАНЬ[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Усиков И. П., Черненко Р. В.

Реферат. Складанню питань для тестувань із застосуванням поліграфа, насамперед питань порівняння, присвячено збірник І. П. Усикова та Р. В. Черненка «Компоненти формулювання запитань порівняння: збірник спеціальних запитань» (Київ : Освіта України, 2019, 108 с.; видано російською мовою). Автори зібрали довідковий і методичний матеріал щодо технології тестувань із застосуванням поліграфа. Ядро видання становлять понад 650 порівняльних питань (CQ), понад 380 релевантних питань (RQ) і понад 100 допоміжних питань кількох типів (SR/PR, SUM, A, N/I). За термінологічним довідником Американської асоціації поліграфологів (3-тє вид., 2012; укр. пер. О. А. Назарова й А. Лисенка), порівняльними називають питання, реакції на які зіставляють із реакціями на релевантні, тож якість їх формулювання прямо впливає на результат тестування. Книгу призначено лише для поліграфологів: як тих, хто вже має практичний досвід, так і тих, хто нещодавно пройшов первинне навчання. Рецензентами виступили доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, поліграфолог О. І. Мотлях (Національна академія внутрішніх справ) і доктор психологічних наук, професор І. В. Данилюк (декан факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка). Оскільки збірник містить професійну інформацію, не призначену для публічного поширення, автори обмежили коло покупців поліграфологами, які працюють з порівняльними питаннями, а кожен примірник зробили номерним і з прихованими позначками, що дозволяють встановити його власника. Видання презентовано 21 вересня 2019 р. у Києві на семінарі «Вдосконалення використовування питань порівняння в методиках поліграфологічних тестувань», де обговорено теоретичну й практичну частини книги та детально розібрано випадок кадрової перевірки з використанням маршрутних карт. Для судових експертів-психологів, які проводять дослідження із застосуванням поліграфа, збірник корисний як джерело готових формулювань і як привід звірити власну практику складання питань з підходами колег.

Ключові слова: поліграф, поліграфолог, порівняльні питання, релевантні питання, формулювання питань, методика порівняльних питань, кадрова перевірка, психофізіологічне дослідження, захист авторських прав.

Components of Comparison Question Formulation: A Collection of Special Questions

Usykov Y. P., Chernenko R. V.

Abstract. This collection by Usykov I. P. and Chernenko R. V. (Kyiv: Osvita Ukrainy, 2019, 108 pp., in Russian) deals with the wording of questions for polygraph testing, above all comparison questions. The authors bring together reference and methodological material on polygraph testing technology. The core of the book consists of more than 650 comparison questions (CQ), more than 380 relevant questions (RQ) and over 100 auxiliary questions of several types (SR/PR, SUM, A, N/I). In the terminology of the American Polygraph Association, comparison questions are those whose responses

are compared with responses to relevant questions, so the quality of their wording directly affects test outcomes. The collection is intended only for polygraph examiners, both experienced practitioners and recent graduates of basic training. It was reviewed by Motliakh O. I., Doctor of Law and polygraph examiner at the National Academy of Internal Affairs, and by Danyliuk I. V., Doctor of Psychology and Dean of the Faculty of Psychology at Taras Shevchenko National University of Kyiv. Because the book contains professional information not meant for public circulation, the authors sell it only to examiners who use comparison questions; every copy is numbered and carries hidden marks identifying its owner. The book was presented on 21 September 2019 in Kyiv at a seminar on improving the use of comparison questions, where its sections were discussed and a pre-employment screening case using route maps was analysed. Forensic psychologists who conduct polygraph examinations may use it as a source of ready-made question wording.

Keywords: polygraph, polygraph examiner, comparison questions, relevant questions, question formulation, comparison question test, pre-employment screening, psychophysiological detection of deception.

Першоджерело: *Усиков И. П., Черненко Р. В. Компоненты формирования вопросов сравнения : сборник специальных вопросов. Киев : Освита Украины, 2019. 108 с. Реферат оприлюднено в журналі 22.09.2019.*

References

1. Usykov Y. P., Chernenko R. V. Komponenty formuliuvannia zapytan porivniannia: zbirnyk spetsialnykh zapytan [Components of Comparison Question Formulation: A Collection of Special Questions] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 5 (23). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/1002-komponenty-formirovaniya-voprosov-sravneniya-sbornik-spetsialnykh-voprosov-i-p-usikov-r-v-chernenko (onovlena versiia vid 19.06.2021). [in Ukrainian].